

Võõrliigid

Võõrliigid on liigid, kes on oma looduslikust levilast sattunud uude elupaika inimese kaasabil tahtlikult või tahtmatult.

See tähendab, et ilma inimeseta ei oleks nad suutnud sinna levida. Võõrliikide hulka kuulub näiteks suur hulk toidu- ja ilutaimi. Eksootiliste, uhkete ja teismoodi liikide ihalus on suurenev trend tänapäeva avatud maailmas.

Eestis loetakse võõrliikideks kokkuleppeliselt selliseid liigid, mis on Eestisse jõudnud 19. saj lõpust alates, taimede puhul loetakse selleks piiriks 18. saj keskpaika.

Enne seda Eestisse jõudnud võõrliigid on enamasti niivõrd naturaliseerunud, et nende vastu ei ole enam võimalik praktiliselt midagi ette võtta, samuti on kooslused nendega juba teatud määral kohanenud.

Invasiivne ehk sissetungiv on selline võõrliik, mis ohustab kohalikke ökosüsteeme, elupaiku või liike ning tekitab majanduslikku või keskkonnakahju.

Võõrliikide riiki toomine võib olla:

tahtlik – inimene on viinud teadlikult liigi uude kohta.

Põhjusteks on näiteks:

- ✓ aiandus;
- ✓ lemmikloomad;
- ✓ põllumajandus – soov saada rohkem ja/või suuremat saaki, vaheldust toidulaua;
- ✓ kalandus – soov mitmekesistada püügiobjekte, püüda suuremat saaki;
- ✓ karusloomakasvatus;
- ✓ nuhtluste kontroll – nuhtlusliigist lahtisaamiseks tuuakse uus liik sisse;
- ✓ turism - seemnete, noorte või täiskasvanud isendite suveniiridena kaasatoomine.

tahtmatu – inimtegevuse käigus tuuakse riiki uusi liike kogemata.

Põhjusteks on näiteks:

- ✓ erinevate troopiliste toodete kaubandus – nt eksootiliste puuviljade kastidesse võivad olla peitunud eksootilised ämblikud, putukad, sisalikud, nahkhiired jt;
- ✓ laevandus – kauba- ja reisilaevade ballastveega ning laevakerele kinnitanuna levivad vees elavad võõrliigid "jänestena" uutesse asupaikadesse;
- ✓ kalandus – paati, transpordihaagist ja püügivahendeid ühelt veekogult teisele viies ning seejuures puhastamata jättes kantakse tahtmatult edasi ka vees elavaid võõrliike.
- ✓ iluaiandus – istikute ja nende mullaga levivad uutesse elupaikadesse ka erinevad patogeenid ja haigused, parasiidid ja selgrootud, keda taimedelt eelnevalt leida ja eemaldada võib olla võimatu. Nii on tõenäoliselt rododendronitega jõudnud Eestisse saare äkksurm ja istikute mullapallidega Hispaania teetigu.

Viimati uuendatud 13.02.2025